

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์อุดมการณ์ในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลของวัยรุ่น” เป็นงานวิจัยที่ใช้การศึกษาตัวบท (Textual Analysis) และศึกษากลุ่มผู้ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล (Audience Analysis) โดยมีการนำเอาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้ามาใช้ เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมที่ปรากฏอยู่ในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลของกลุ่มวัยรุ่นที่ฟังเพลงรูปแบบนี้โดยมีรายละเอียดของวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

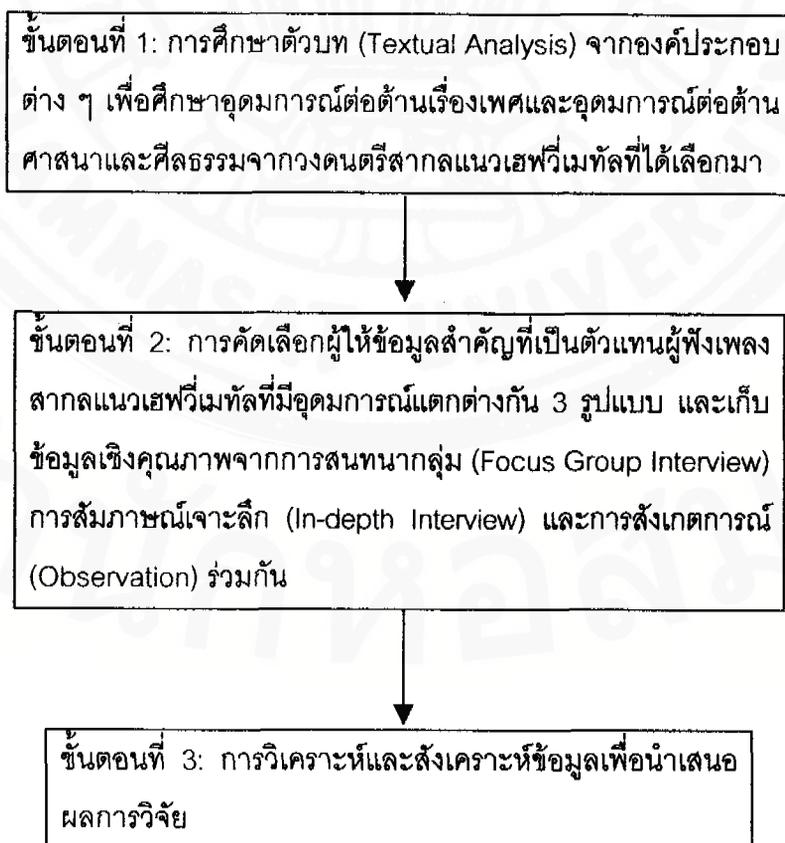
งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มผู้ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล การเลือกกลุ่มผู้ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลจะเลือกจากกลุ่มผู้ฟังเพลงรูปแบบนี้ที่เป็นกลุ่มผู้ฟังเพลงใน 3 รูปแบบนี้ คือ 1. กลุ่มผู้ฟังที่เลือกฟังเพลงจากวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่เป็นตัวแทนของอุดมการณ์หลัก 2. กลุ่มผู้ฟังที่เลือกฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่เป็นตัวแทนของอุดมการณ์ต่อรองหรืออุดมการณ์ทางเลือก 3. กลุ่มผู้ฟังจากวงดนตรีแนวเฮฟวีเมทัลที่เป็นตัวแทนของอุดมการณ์ต่อต้านต่อต้าน การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็นออกเป็นสามกลุ่มเพื่อให้ได้ลักษณะของการถอดรหัสที่หลากหลายตามกลุ่มของผู้ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลจริง ๆ ที่มีอยู่หลายกลุ่มแตกต่างกันออกไปตามรูปแบบย่อยของเพลงแนวเฮฟวีเมทัล

ขั้นตอนของการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ในขั้นตอนแรกผู้วิจัยจะทำการศึกษาอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมจากวงดนตรีสองวงที่ได้ทำการคัดเลือกวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลพร้อมด้วยผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ชื่นชอบวงแต่ละวงนั้น โดยแบ่งจากรูปแบบของอุดมการณ์ทั้งสามแบบ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะมีจำนวน 2-3 คน เพื่อให้ได้กลุ่มวัยรุ่นที่ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่แตกต่างกันโดยอาศัยเกณฑ์ของระดับอุดมการณ์ที่ต่างกัน ผู้วิจัยจะนำกลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้ไปเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เพื่อทำการศึกษาการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมที่ปรากฏอยู่ในผลงานเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลของวัยรุ่น

ผู้วิจัยจะนำกรอบของอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมที่ปรากฏในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่ได้ทำการศึกษามาแล้วจากการศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ มาศึกษาว่ากลุ่มวัยรุ่นที่ได้ทำการคัดเลือกมาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากวงดนตรีเฮฟวีเมทัลที่มีลักษณะของอุดมการณ์ที่แตกต่างกันทั้ง 3 รูปแบบนั้น มีการรับรู้และถอดรหัสในเรื่องของอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมอย่างไร การรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และการสังเกตการณ์ในงานคอนเสิร์ต (Observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยเชิงคุณภาพในประเด็นของการถอดรหัสอุดมการณ์เรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมของวัยรุ่น หลังจากนั้นจะนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และอภิปรายผลโดยอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ดังจะสามารถแสดงขั้นตอนการวิจัยได้ตามแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3.1

ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกวงดนตรีที่จะนำมาศึกษาอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมนั้นจะทำการคัดเลือกวงดนตรีจำนวน 2 วง เพื่อทำการศึกษาถึงอุดมการณ์ต่อต้านทั้งสองรูปแบบที่ผ่านมาแล้วผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ของเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล การคัดเลือกนั้นจะทำการเลือกจากคุณลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือวงแรกที่ให้ทำการศึกษาคือเป็นวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่มีลักษณะของการต่อต้านการควบคุมในเรื่องเพศอย่างชัดเจนที่สุด วงที่สองที่จะใช้ในการศึกษาจะเป็นวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่มีลักษณะของการต่อต้านศาสนาและศีลธรรมอย่างชัดเจนมากที่สุด เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกจะใช้เกณฑ์จากการจัดแนวเฮฟวีเมทัลในยุคต่าง ๆ ของ Bennett (2001) โดยให้ดนตรีเฮฟวีเมทัลในรูปแบบที่เรียกว่าซอฟท์เมทัล (Soft Metal) เป็นแนวเพลงที่ใช้ในการศึกษาอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศ ในส่วนของวงดนตรีที่เป็นตัวแทนอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมจะเลือกใช้วงดนตรีที่อยู่ในแนวย่อยของแนวเพลงแบบเฮฟวีเมทัลที่เรียกว่า เอ็กซ์ตรีมเมทัล (Extreme Metal) มาใช้ในการศึกษาการต่อต้านศาสนาและศีลธรรมผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ

เกณฑ์ในการวิเคราะห์

1. แยกองค์ประกอบต่าง ๆ ของวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่ได้เลือกมาทำการศึกษาอุดมการณ์ต่อต้านรูปแบบต่าง ๆ ตามองค์ประกอบการวิเคราะห์ที่ผสมระหว่างองค์ประกอบการวิเคราะห์จาก ลำเนา เอี่ยมสอาด (2539) ใน “การวิเคราะห์เพลงไทยสากลแนวร็อค” ผสมกับการจำแนก “สไตล์” ของ Cohen รวมกันเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบทางดนตรี คือ

- ก. อารมณ์ของเพลง
- ข. ความเร็วของจังหวะ
- ค. โครงสร้างของบทเพลง (Musical Form)
- ง. บันไดเสียง (Scale) หรือ คีย์
- จ. การประสานเสียง (Harmony)
- ฉ. เสียงดนตรี
- ช. เสียงร้อง

1.2 องค์ประกอบเนื้อหา

1.3 องค์ประกอบภาพลักษณ์

ก. การปรากฏตัวของศิลปินและภาพประกอบต่าง ๆ ตัวซึ่งหมายถึง สิ่งที่ปรากฏอยู่ในภาพไม่ว่าจะเป็นศิลปินหรือสิ่งต่าง ๆ ที่แทนความคิดของศิลปิน

ข. การย่อมนและสักร่างกายหมายถึง การเปลี่ยนแปลงสีผิวและเปลี่ยนแปลงผิวหนังให้เป็นภาพที่ต้องการซึ่งทั้งสองแบบมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่คงทนถาวร

ค. การแต่งกาย การทำผมและการแต่งหน้าหมายถึง การใช้เครื่องแต่งกาย การแต่งทรงผมและการแต่งหน้าซึ่งมีลักษณะที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวเท่านั้น

ง. การใช้เครื่องประดับและอุปกรณ์ต่าง ๆ หมายถึง การใช้สิ่งต่าง ๆ ประดับร่างกายนอกเหนือจากเครื่องแต่งกาย และสิ่งที่ถูกใช้ประกอบการแสดงหรือถูกใช้ในลักษณะของเป็นอุปกรณ์ตกแต่งสถานที่ เช่น อุปกรณ์ตกแต่งบนเวที เป็นต้น

1.4 องค์ประกอบอากัปกริยาหมายถึง การแสดงออกของศิลปินในขณะที่อยู่บนเวทีและขณะที่ศิลปินแสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ ในการใช้ชีวิตปกติ

1.5 องค์ประกอบการใช้ภาษาเฉพาะหมายถึง สิ่งที่เป็นตัวอักษรหรือสัญลักษณ์เฉพาะที่แสดงอัตลักษณ์ของศิลปิน ซึ่งได้แก่สิ่งต่าง ๆ ดังนี้

ก. ภาษาที่ใช้หมายถึง ลักษณะของภาษาที่ให้มิลักษณะอย่างไร เช่น ภาษาทวิภาษาพูด ภาษาถิ่น คำหยาบ คำด่าทอ เป็นต้น

ข. ฉันทลักษณ์หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ที่ใช้ในการเขียนเนื้อเพลงให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับบทกลอน ได้แก่ การสัมผัสอักษร การสัมผัสสระ หรือการใช้คำซ้ำ เป็นต้น

ค. โลโก้ของวงดนตรี หมายถึง ภาพหรือรูปที่สื่อความหมายไปถึงชื่อของวงดนตรีหรือให้ความหมายเฉพาะว่าเป็นเครื่องหมายที่หมายถึง วงดนตรีวงใดวงหนึ่ง

2. เมื่อแยกองค์ประกอบทั้งหมดออกมาแล้ว ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์อุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมเพื่อให้ได้คุณลักษณะของอุดมการณ์ต่อต้านที่ปรากฏอยู่ในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลตามแนวทางการศึกษาของ Bennett (2001) แล้วนำคำตอบที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ว่ามีอุดมการณ์รูปแบบใดบ้าง พร้อมทั้งทำการอธิบายโดยละเอียดเพื่อนำคุณลักษณะของอุดมการณ์ต่อต้านที่ได้ไปใช้เป็นกรอบในการศึกษาการถอดรหัสของกลุ่มวัยรุ่นที่ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลต่อไป เหนือในการศึกษาอุดมการณ์ทั้งสองแบบ คือ

2.1 อุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศ

ก. ความภูมิใจในความเป็นเพศชาย (Machismo)

ข. การเกลียดผู้หญิง (Misogyny)

ค. การกันผู้หญิงออกไป (Female Exscription)

ง. ความไม่ชัดเจนทางเพศ (Androgyny)

2.2 อุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรม

ก. อุดมการณ์ต่อต้านศาสนา

- การนับถือลัทธิพหุเทวนิยม (Idea of Pagan)
- การยกย่องลัทธิชาตินิยมแบบไวคิง (Viking)
- การต่อต้านคริสเตียน (Anti-Christian)

ข. อุดมการณ์ต่อต้านศีลธรรม

- การฆ่าตัวตายและการทำร้ายตนเอง
- การทำร้ายหรือฆ่าผู้อื่น

เกณฑ์ดังกล่าวจะใช้ศึกษารูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นคุณลักษณะต่าง ๆ ของอุดมการณ์ต่อต้านทั้งสองแบบ โดยศึกษาแยกย่อยในองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ได้กำหนดเอาไว้ในเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อที่หนึ่งเพื่อใช้ในการศึกษาอุดมการณ์ต่อต้านว่ามีลักษณะแบบใดปรากฏอยู่ในองค์ประกอบของดนตรีเฮฟวีเมทัลบ้างเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาการถอดรหัสของวัยรุ่นที่ฟังเพลงเฮฟวีเมทัล

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มวัยรุ่นที่รับฟังวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลจะทำการคัดเลือกกลุ่มวัยรุ่นที่รับฟังวงดนตรีจำนวน 3 วง โดยแต่ละวงให้จัดเป็นตัวแทนอุดมการณ์ทั้ง 3 แบบจากแนวคิดเรื่องอุดมการณ์ของอัลทูแซร์ (Althusser) คือ 1. อุดมการณ์หลัก (Dominant Ideology) 2. อุดมการณ์ทางเลือก (Alternative Ideology) 3. อุดมการณ์ต่อต้าน (Opposition Ideology) การคัดเลือกวงดนตรีจะเลือกจากศิลปินเดี่ยวหรือกลุ่มที่จัดว่าเป็นศิลปินเฮฟวีมีลจากเกณฑ์แนวคิดเรื่องลักษณะของเพลงร็อกของ ล่าเนา เอียมสอาด (2539) มาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกวงดนตรีและวงดนตรีเหล่านั้นโดยจะต้องเป็นศิลปินที่เคยมาเปิดคอนเสิร์ตที่มีสถานที่ในการจัดงานในประเทศไทยมาแล้วไม่เกิน 3 ปี โดยจะสำรวจจากการมาเปิดคอนเสิร์ตของศิลปินเหล่านี้ย้อนหลังเป็นเวลา 3 ปี จากนิตยสารดนตรีทั่วไป การคัดเลือกโดยใช้เกณฑ์การศึกษาย้อนหลัง 3 ปีนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าศิลปินที่ได้ทำการคัดเลือกจะมาเป็นศิลปินที่ยังคงได้รับความนิยมในกลุ่มวัยรุ่น ในส่วนของการเลือกศิลปินที่ต้องมาเปิดคอนเสิร์ตในเมืองไทยนั้น เพื่อแสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลในประเทศไทยเป็นเป้าหมายทางการตลาดของศิลปินซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มความตั้งใจที่จะส่งสาร (ผลงานเพลง) ของผู้ส่งสาร (ศิลปิน) ไปสู่ผู้รับสาร (ผู้ฟัง) ที่แม้จะมีความแตกต่างกันตรงบริบททางวัฒนธรรม แต่ผู้ส่งสาร (ศิลปิน) ที่มีความตั้งใจที่จะส่งสาร (ผลงานเพลง) เหล่านั้นสู่ผู้ฟังที่มีความ

แตกต่างทางวัฒนธรรมด้วย แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการถ่ายทอดอุดมการณ์ที่อยู่ในเพลงของผู้ส่งสาร (ศิลปิน) ไปสู่ผู้รับสาร (ผู้ฟัง) อย่างเฉพาะเจาะจง

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกวงดนตรีมาเป็นตัวอย่าง

1. “แนวเพลง” ต้องเป็นศิลปินเดี่ยวหรือกลุ่มที่จัดเป็นศิลปินเฮฟวีเมทัลเท่านั้น
2. “อุดมการณ์” จะต้องมีคุณลักษณะของการเป็นตัวแทนที่มีภาพของอุดมการณ์แบบใดแบบหนึ่งซึ่งมีความชัดเจนมากที่สุด โดยทำการคัดเลือกจากคำแนะนำของนักวิจารณ์นิตยสารดนตรี
3. “การแสดงคอนเสิร์ต” จะต้องเคยมาเปิดคอนเสิร์ตในประเทศไทยในช่วงเวลาไม่เกิน 3 ปีที่ผ่านมา
4. “กลุ่มวัยรุ่นที่ชื่นชอบวงเฮฟวีเมทัลที่นำมาเป็นวงตัวอย่าง” จะต้องเป็นกลุ่มวัยรุ่นจำนวน 2-3 คนในแต่ละวงที่มีความชื่นชอบในศิลปินวงใดวงหนึ่งเป็นพิเศษและมีคุณสมบัติตามที่ได้กำหนดเอาไว้

การเลือกวงดนตรีจะต้องทำการศึกษาร่วมกับกลุ่มวัยรุ่นที่ชื่นชอบวงดนตรีนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น ถ้าหากวงใดที่มีคุณสมบัติในการคัดเลือกมาเป็นวงตัวอย่างจะต้องมีกลุ่มวัยรุ่นที่ชื่นชอบเหล่านั้นมาทำการสัมภาษณ์ได้จริงจึงจะทำให้ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างแท้จริงในการให้ข้อมูลในการวิจัยได้

วิธีการคัดเลือกกลุ่มวัยรุ่นตัวอย่าง

ในการคัดเลือกกลุ่มวัยรุ่นตัวอย่าง ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกวัยรุ่นที่เลือกฟังเพลงจากศิลปินที่ได้ทำการเลือกเอาไว้ การหากกลุ่มตัวอย่างนี้เป็นกุญแจสำคัญในการคัดเลือกวงดนตรีที่จะนำมาเป็นวงตัวอย่างทั้ง 3 วง เนื่องจากการหากกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) เป็นไปได้ยาก การหากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นนี้จะได้จากการสอบถามกันจากกลุ่มผู้ฟังเพลงเฮฟวีเมทัลและสอบถามจากกลุ่มผู้ชมคอนเสิร์ตวงสากลแนวเฮฟวีเมทัลในบริเวณงานคอนเสิร์ต การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นนี้จะทำร่วมกับการคัดเลือกวงดนตรีตัวอย่างด้วย เพื่อให้ได้คุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ครบถ้วน หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกอีกครั้งโดยการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้วัยรุ่นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยอย่างแท้จริงโดยวิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจะใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. ต้องมีที่อยู่อาศัยปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร
2. ต้องมีอายุอยู่ในช่วง 12-25 ปี
3. ต้องมีความชื่นชอบในศิลปินวงใดวงหนึ่งที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าเป็นวงที่เป็นตัวแทนของอุดมการณ์แบบใดแบบหนึ่งได้ หากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนใดฟังผลงานของศิลปินที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเอาไว้มากกว่าหนึ่งวง ผู้วิจัยคนนั้นต้องระบุว่าชอบวงใดมากกว่า เพื่อให้สามารถจัดกลุ่มผู้วิจัยให้อยู่ในกลุ่มที่จะศึกษาในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

4. ผู้วิจัยที่รับฟังเพลงของศิลปินที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในขั้นตอนแรกจะต้องได้รับการคัดเลือกอีกครั้งจากผู้วิจัยโดยใช้การสัมภาษณ์บุคคลซึ่งอาจจะเป็นการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้ากันหรือสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ก็ได้ คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะเกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับศิลปินที่ผู้วิจัยคนนั้นชื่นชอบ โดยอาจถามถึงชื่อของสมาชิกในวงดนตรีนั้น ชื่ออัลบั้มชุดต่าง ๆ ของศิลปิน บทเพลงที่เป็นผลงานยอดนิยม ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถแยกกลุ่มผู้สนใจศิลปินสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่นำมาศึกษาเป็นศิลปินตัวอย่างให้แยกออกมาจากผู้วิจัยทั่วไปได้ เพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอันจะนำไปสู่การทำการศึกษาวิจัยในขั้นตอนต่อไป

5. การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญนอกจากจะถามถึงความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปินตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลส่วนตัวของผู้วิจัยที่จะนำมาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อให้ได้คุณลักษณะประชากรที่แตกต่างกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ได้แก่ ตัวแปรเรื่องเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการอยู่ร่วมกับครอบครัว ฯลฯ จากจำนวนของผู้ที่ผ่านการคัดเลือกทั้งหมด โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะถูกคัดออกมาจำนวนกลุ่มละ 2-3 คน รวมทั้งหมด 3 กลุ่ม คือประมาณ 6-9 คน โดยผู้ที่ผ่านขั้นตอนของการคัดเลือกจะถูกรวมกลุ่มเข้าด้วยกันเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการวิจัยขั้นต่อไป

หลังจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการถอดรหัสอุดมการณ์รูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดในการวิจัยแล้ว การวิจัยก็จะเข้าสู่การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการรับรู้อุดมการณ์ในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลของผู้วิจัยซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลระดับปฐมภูมิ (Primary data) ที่มีความสำคัญที่สุดของงานวิจัยซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลส่วนนี้ไปวิเคราะห์โดยอาศัยกรอบความคิดของทฤษฎีและแนวคิดที่นำมาใช้เพื่อทราบถึงการรับรู้อุดมการณ์ของผู้วิจัยรวมถึงกระบวนการในการถอดรหัสอุดมการณ์ในผู้วิจัยทั้ง 3 กลุ่ม โดยมีรายละเอียดของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ผลการคัดเลือกวงดนตรี 3 วงที่มีระดับของการต่อต้านแตกต่างกันและกลุ่มวัยรุ่นที่รับฟัง

กลุ่มวัยรุ่นที่นำมาใช้ในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เจาะลึก

กลุ่มวัยรุ่นที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูลจากการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมมีจำนวนทั้งสิ้น 8 คน โดยทำการคัดเลือกมาจากวงดนตรี 3 วง ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มวัยรุ่นที่รับฟังวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของอุดมการณ์หลัก โดยเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้มาจากการสอบถามจากงานคอนเสิร์ต จำนวน 3 คน ได้แก่

1. ชิน เพศชาย อายุ 16 ปี นักเรียนชั้นมัธยมปลาย โรงเรียนเอกชน
2. เอก เพศชาย อายุ 24 ปี นักดนตรีอาชีพ
3. ธวัช เพศชาย อายุ 21 ปี นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัฐบาล

กลุ่มวัยรุ่นที่รับฟังวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของอุดมการณ์ต่อรอง โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้จากการสอบถามกันในกลุ่มผู้ฟังดนตรีร็อกแนวเฮฟวีเมทัลด้วยวิธี Snowball Technique จำนวน 3 คน ได้แก่

1. ฉาย เพศหญิง อายุ 23 ปี นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรัฐบาล
2. ออย เพศชาย อายุ 25 ปี อาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยรัฐบาล
3. จูน เพศหญิง อายุ 24 ปี นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรัฐบาล

กลุ่มวัยรุ่นที่รับฟังวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่มีลักษณะเป็นตัวแทนอุดมการณ์ต่อต้าน โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการสอบถามในงานคอนเสิร์ต จำนวน 2 คน ได้แก่

1. ท็อป เพศชาย อายุ 19 ปี นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัฐบาล
2. ชัช เพศชาย อายุ 16 ปี นักเรียนชั้นมัธยมปลาย โรงเรียนรัฐบาล

จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มสุดท้ายมีจำนวน 2 คน เนื่องจากกลุ่มผู้ฟังในกลุ่มนี้ไม่สะดวกในการให้สัมภาษณ์โดยเฉพาะการสนทนากลุ่ม ทำให้ไม่สามารถหาผู้สัมภาษณ์ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลจากผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์เพื่อทราบถึงการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมของวัยรุ่นจากเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธี

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่นอกจากจะทำให้ผู้วิจัยทราบถึงการถอดรหัสเกี่ยวกับอุดมการณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมสนทนาได้มีการปฏิสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอันจะนำไปสู่การเกิดประเด็นสนทนาใหม่ ๆ เพิ่มเติม

นอกจากการสนทนากลุ่มแล้ว ผู้วิจัยได้เลือกการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ร่วมกับการเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์ในงานคอนเสิร์ต (Observation) ด้วย เพื่อทำการศึกษาประเด็นต่าง ๆ เพิ่มเติมจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) เพื่อจะได้ทำการศึกษาระบบการถอดรหัสอุดมการณ์ในรูปแบบที่ไม่ได้มีอิทธิพลต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เพื่อศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกจากการสนทนากลุ่มอีกด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เจาะลึก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เจาะลึกเกี่ยวกับการถอดรหัสอุดมการณ์ในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลของวัยรุ่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจะถูกคัดเลือกในขั้นตอนแรกตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ความรู้ในศิลปินที่ถูกคัดเลือกมาเป็นตัวอย่างซึ่งเป็นกระบวนการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การคัดเลือกข้อมูลทางประชากรศาสตร์อาจไม่สามารถระบุให้ชัดเจนลงไปได้ว่าจะต้องให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีลักษณะทางประชากรศาสตร์แต่อย่างประมาณเท่าใด ผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดคุณลักษณะอย่างชัดเจนได้ และสามารถทำได้เพียงแต่การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผ่านการคัดเลือกขั้นตอนต่าง ๆ มาแล้วให้มีลักษณะประชากรที่แตกต่างกันมากที่สุดเท่านั้น

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล (Heavy Music)

เพลงสากลแนวร็อกที่ผู้วิจัยนำมาใช้มีอยู่สองแบบเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เจาะลึกที่มีการศึกษาที่แตกต่างกัน

แบบแรกเป็นเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะนำอัลบั้มเพลง มิวสิควิดีโอ บันทึกการแสดงสด การแต่งกาย ฯลฯ ที่เป็นการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของศิลปินที่เป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่นทั้ง 3 กลุ่มมาทำการเปิดให้ฟังและดูภาพต่าง ๆ เพื่อศึกษาการถอดรหัส

การต่อต้านระหว่างวงดนตรีทั้ง 3 วงก่อน นอกจากนั้นยังทำการศึกษาการแสดงออกถึงการต่อต้านในโลกของความเป็นจริงของวัยรุ่นด้วย

แบบที่สองเป็นเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกซึ่งเป็นวงที่เป็นตัวแทนอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและวงที่เป็นตัวแทนอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรม ซึ่งวงทั้งสองวงนี้ได้ถูกนำมาศึกษารูปแบบของการต่อต้านผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ มาแล้ว โดยจะนำอัลบั้มเพลง มิวสิควิดีโอ บันทึกการแสดงสด การแต่งกาย ฯลฯ ที่เป็นการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของศิลปินทั้งสองวงมาเปิดให้ฟังและให้ดูภาพต่าง ๆ เพื่อศึกษาการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

การนำเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้สามารถทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์อุดมการณ์ต่อต้านแบบต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงออกมา ผู้วิจัยสามารถศึกษาการถอดรหัสอุดมการณ์ให้ชัดเจนขึ้นได้จากผลงานหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ของเพลงเฮฟวีเมทัล ได้แก่ อัลบั้มเพลง มิวสิควิดีโอ บันทึกการแสดงสด การแต่งกาย ฯลฯ ที่เป็นการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของศิลปิน ผู้วิจัยสามารถแยกออกมาเป็นส่วน ๆ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การศึกษารหัสอุดมการณ์และเพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำไปสร้างแนวคำถาม เพื่อที่จะศึกษาว่าผู้ร่วมสนทนากลุ่มและผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้รับรู้และถอดรหัส (Decoding) แบบใด ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้วิจัยจะให้ชมภาพของวงดนตรีที่วัยรุ่นแต่ละกลุ่มรับฟัง เพื่อให้ผู้สนทนาทุกคนได้ทำการสนทนาร่วมกันเพื่อศึกษาถึงการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านรูปแบบต่าง ๆ ระหว่างวงทั้ง 3 วงของกลุ่มผู้สนทนากลุ่ม ในการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จะได้รับชมมิวสิควิดีโอ ฟังเพลงและดูภาพต่าง ๆ ของวงที่เป็นตัวแทนอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและวงที่เป็นตัวแทนอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมเพื่อนำไปสู่คำตอบจากการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านทั้งสองรูปแบบ

2. ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator)

ในการสนทนากลุ่มแต่ละครั้งผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) และป้อนคำถามที่ได้กำหนดเอาไว้ในแนวคำถาม สำหรับการสนทนา (Discussion Guide) ด้วยตนเองเป็นหลัก ทั้งในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เจาะลึก

3. การสร้างแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม

แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มในการวิจัยครั้งนี้เป็นคำถามปลายเปิดที่ถามถึงความชื่นชอบและความไม่ชื่นชอบในด้านองค์ประกอบต่าง ๆ ของศิลปินที่คัดออกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสามวง โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นของแต่ละคนออกมา เพื่อแสดงถึงการรับรู้ในองค์ประกอบต่าง ๆ ในเพลงเฮฟวีเมทัล รวมไปถึงการแสดงการต่อต้านรูปแบบในโลก

แห่งความเป็นจริงของวัยรุ่นที่ทำการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นจึงจะนำคำตอบที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

4. การสร้างแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

4.1 การสร้างแนวคำถาม

แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นแนวคำถามที่สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของดนตรี 5 องค์ประกอบคือ 1. องค์ประกอบทางดนตรี 2. องค์ประกอบทางเนื้อหา 3. องค์ประกอบทางกิริยาอาการ 4. องค์ประกอบทางภาพลักษณ์ 5. องค์ประกอบทางการใช้ภาษาเฉพาะ ร่วมกับเกณฑ์ของอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศ และอุดมการณ์ต่อต้านศาสนา และศีลธรรมจากการศึกษาของ Andy Bennett (2001) โดยอุดมการณ์ต่อต้านที่ปรากฏอยู่ในดนตรีเฮฟวีเมทัลที่ได้คัดเลือกมานำมาใช้ทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศ และอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมซึ่งอาจศึกษาประเด็นต่าง ๆ เพิ่มเติมจากคำตอบที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยคำตอบที่ได้จะนำไปวิเคราะห์ร่วมกับคำตอบจากการสนทนากลุ่มในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การทดสอบความน่าเชื่อถือของแนวคำถาม

ผู้วิจัยได้นำแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึกไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดพร้อมทั้งนำคำถามดังกล่าวไปทำการทดสอบกับวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจำนวนที่น้อยกว่าจำนวนที่จะเก็บข้อมูลจริงไม่เกินจำนวน 3 คน ก่อนทำการสัมภาษณ์จริงเพื่อให้แนวคำถามที่สร้างขึ้นสามารถสร้างประเด็นให้วัยรุ่นกลุ่มที่ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลได้แสดงกระบวนการถอดรหัสเกี่ยวกับอุดมการณ์แบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

5. สถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้เลือกคณะวารสารศาสตร์และการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสถานที่สำหรับการสนทนากลุ่ม เนื่องจากสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่ผู้ทำการสนทนากลุ่มทุกคนรู้จักและสามารถเดินทางไปกลับได้อย่างปลอดภัย อีกทั้งยังมีอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการทำวิจัย แต่สถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ทำการสนทนากลุ่มทุกคนมีความเห็นชอบร่วมกัน

สำหรับการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้เลือกที่พักอาศัยของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคนเพื่อให้ข้อมูลสำคัญมีความสะดวกสบายเนื่องจากไม่ต้องเดินทาง นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย เพื่อใช้ในการศึกษาการถอดรหัสอุดมการณ์ในผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคนของการใช้เวลาว่างของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคนด้วย

6. เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล

ผู้วิจัยทำการบันทึกข้อมูลที่ได้รับการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกในสมุดบันทึก เครื่องบันทึกเสียงและกล้องวิดีโอ โดยทำการขออนุญาตผู้เข้าร่วมสนทนาก่อน เพื่อที่จะใช้ศึกษาการแสดงออกทางสีหน้าและกิริยาอาการต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลให้ผู้วิจัยขาดข้อมูลทางอวัจนภาษาของผู้ทำการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกที่จะสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดของความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกิริยาอาการต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการบันทึกลงในสมุดบันทึกและบันทึกวิดีโอขณะทำการสนทนา เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลความคิดเห็นต่อไป

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสนทนากลุ่ม

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยมีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 อธิบายวัตถุประสงค์ของงานวิจัย พูดคุยซักถามแนะนำตัวเพื่อสร้างบรรยากาศของการสนทนาให้เกิดความเป็นกันเอง

ขั้นตอนที่ 2 เปิดเพลงหรือผลงานของศิลปิน ถ้าหากผู้ขึ้นชอวงอื่นไม่รู้จักและเรียกร้องให้เปิดเพลงหรือภาพการแสดงดนตรีของศิลปินเพื่อทำความรู้จักก่อนการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มดำเนินการสนทนากลุ่มตามข้อคำถามที่ได้วางเอาไว้ เพื่อศึกษาการถอดรหัสของวัยรุ่นในเรื่องของอุดมการณ์ในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล

หลังจากจบทั้ง 3 ขั้นตอน ผู้วิจัยจะนำการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบการวิเคราะห์ที่ได้กำหนดไว้ หลังจากนั้นจะทำการสร้างแนวคำถามอีกครั้ง เพื่อถามเพิ่มในการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

การสัมภาษณ์เชิงลึก

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยมีการดำเนินขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 อธิบายวัตถุประสงค์ของงานวิจัย พูดคุยซักถามแนะนำตัวเพื่อสร้างบรรยากาศของการสนทนาให้เกิดความเป็นกันเอง

ขั้นตอนที่ 2 เปิดเพลงหรือผลงานของศิลปินที่เป็นตัวแทนของอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศ และศิลปินที่เป็นตัวแทนของอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรม โดยเปิดเพลงหรือภาพการแสดงดนตรีของศิลปินตามลำดับขององค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยเริ่มจากองค์ประกอบแรกก่อน เพื่อทำความรู้จักและเข้าใจในองค์ประกอบแรกที่มีลักษณะของการต่อต้านรูปแบบต่าง ๆ ของวงดนตรีทั้งสองวงก่อนที่จะสลับกับการถามคำถามในองค์ประกอบแรกในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้สัมภาษณ์ดำเนินการสัมภาษณ์ตามข้อคำถามที่ได้วางเอาไว้จากองค์ประกอบแรกตามขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาการถอดรหัสของวัยรุ่นในเรื่องของอุดมการณ์ต่อต้านในประเด็นต่าง ๆ ก่อนจะทำในขั้นตอนที่ 2 ในองค์ประกอบที่สองต่อไปแล้วดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 สลับไปเรื่อย ๆ จนครบ 5 องค์ประกอบ

การสังเกตการณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตการณ์จะเป็นการเก็บข้อมูลของวัยรุ่นที่เข้าชมงานคอนเสิร์ต โดยจะศึกษาจากการแสดงออกของกลุ่มวัยรุ่นทั้งกลุ่มที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มวัยรุ่นทั่วไปที่เข้าไปชมคอนเสิร์ต การเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์จะทำการศึกษาจากงานคอนเสิร์ต 4 งาน คือ

1. Dream Theater Live in Bangkok Octavarium World Tour 2005/2006 เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2549
2. Mayhem Unholy Live in Bangkok เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2549
3. Hymns of Disembowelment # 1 เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2549
4. Demonic Concert เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2549

การเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์นั้นจะทำการศึกษากลุ่มวัยรุ่นที่เข้าชมวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่เป็นตัวแทนอุดมการณ์หลักและวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่เป็นตัวแทนอุดมการณ์ต่อต้าน สำหรับคอนเสิร์ตของวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่เป็นอุดมการณ์ต่อรอนั้น ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าชมเพื่อสังเกตการณ์ได้เนื่องจากได้มีการจัดคอนเสิร์ตก่อนช่วงเวลาที่ยุติได้ทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้การสัมภาษณ์บรรยากาศจากกลุ่มวัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มนี้แทน นอกจากศึกษาคอนเสิร์ตของวงดนตรีทั้งสองวงจากการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยจะเข้าไปสังเกตการณ์ในงานคอนเสิร์ตของวงดนตรีสากลแนวเฮฟวีเมทัลที่มีลักษณะของการต่อต้านศาสนาและศีลธรรม

หรือวงที่มีลักษณะของการต่อต้านเรื่องเพศอีก 2 ครั้ง เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการแสดงออกในการต่อต้านเรื่องเพศและเรื่องการต่อต้านศาสนาและศีลธรรม

การสังเกตการณ์ในงานคอนเสิร์ตจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ผ่านองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบของเพลงเฮฟวีเมทัล คือ 1. องค์ประกอบดนตรี 2. องค์ประกอบเนื้อหาของเพลง 3. องค์ประกอบภาพลักษณ์ 4. องค์ประกอบอากัปภิกขัยของศิลปิน 5. องค์ประกอบภาษาเฉพาะ โดยศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ว่าถูกแสดงออกโดยศิลปินในคอนเสิร์ตอย่างไร นอกจากนี้ผู้วิจัยจะใช้การสังเกตการณ์ (Observation) เพื่อใช้สังเกตการแสดงออกของผู้ชมคอนเสิร์ต เพื่อศึกษาการตอบสนองในการต่อต้านเรื่องเพศและการต่อต้านศาสนาศีลธรรมจากการชมคอนเสิร์ต หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ไปใช้ในการวิเคราะห์และอภิปรายผลต่อไป

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลปฐมภูมิจากงานวิจัยนี้ได้มาจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตการณ์โดยได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 6-9 คน และการสังเกตการณ์จากงานคอนเสิร์ตรวมถึงจากที่พักอาศัยของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ขั้นตอนการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปินที่เป็นวงดนตรีที่คัดเลือกมาทำการศึกษา ลักษณะการฟังดนตรีของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลักษณะทางประชากรของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในส่วนของข้อมูลจากการสนทนากลุ่มจะเป็นการถามคำถามเพื่อแสดงการถอดรหัสของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศและอุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมที่อยู่ในองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรีเฮฟวีเมทัลวัยรุ่นซึ่งในแต่ละคนและแต่ละกลุ่มจะแนวโน้มในการถอดรหัสถอดรหัสอุดมการณ์ออกมาแตกต่างกัน อุดมการณ์ที่แตกต่างกันเหล่านั้นก็จะนำไปเป็นคำถามเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไปด้วย นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ในงานคอนเสิร์ตและสถานที่ส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะถูกไปใช้ในการสนับสนุนในการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับคำตอบจากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วย

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

แหล่งข้อมูลประเภททุติยภูมิในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

1. เพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลของศิลปินที่ถูกคัดเลือกจากนักวิจารณ์เพื่อแบ่งประเภทของวงดนตรีที่เป็นตัวแทนอุดมการณ์แบบใดแบบหนึ่งในจำนวน 2-3 คนในแต่ละวง เพื่อที่จะได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่แท้จริง โดยจะเลือกเฉพาะวงดนตรีที่สามารถหาผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ในจำนวนที่ต้องการเท่านั้น
2. ข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ นิตยสารดนตรี โปสเตอร์ บทความ หนังสือพิมพ์ เอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย รวมไปถึงงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล และอุดมการณ์ที่ปรากฏอยู่ในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้รับคำตอบจากการสนทนากลุ่มแล้ว การรับรู้ในอุดมการณ์ต่อต้านในเพลงเฮฟวีเมทัลจะถูกจำแนกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ จากเกณฑ์ที่ได้กล่าวไปแล้ว เพื่อทำการวิเคราะห์โดยอาศัยแนวคิดการเข้ารหัสและถอดรหัส (Encoding & Decoding) ของ Stuart Hall ทั้งนี้เพื่อทราบถึงการถอดรหัสและการรับรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัลซึ่งถือเป็นวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีการถอดรหัสที่สอดคล้องกับกรอบของอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศหรืออุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมตามที่ได้จำแนกเอาไว้จากเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล (Preferred Reading) ในกรณีที่มีการถอดรหัสอุดมการณ์นั้นมีลักษณะที่สอดคล้องกับการรับรู้ในเรื่องอุดมการณ์ของตนเอง
2. วัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีการถอดรหัสที่แตกต่างกับกรอบของอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศหรืออุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมตามที่ได้จำแนกเอาไว้จากเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล (Oppositional Reading) ในกรณีที่มีการถอดรหัสอุดมการณ์ต่อต้านนั้นมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการรับรู้ในเรื่องอุดมการณ์ของตนเอง
3. วัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีการถอดรหัสที่ต่อรองกับอุดมการณ์ต่อต้านเรื่องเพศหรืออุดมการณ์ต่อต้านศาสนาและศีลธรรมตามที่ได้จำแนกเอาไว้จากเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล (Alternative/Negotiated Reading) ในกรณีที่มีการถอดรหัสอุดมการณ์นั้นมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการรับรู้ในเรื่องอุดมการณ์ของตนเองบางส่วนหรือบางเงื่อนไข

นอกจากการวิเคราะห์โดยอาศัยแนวคิดการเข้ารหัสและถอดรหัส (Encoding & Decoding) ของ Stuart Hall และการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมย่อยและวัฒนธรรมวัยรุ่นมาใช้ทำการวิเคราะห์ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ในประเด็นหลักคือ

- ศึกษาการต่อสู้ของ “กลุ่มวัยรุ่นผู้ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล” ในการแสดงออกถึงการต่อต้านเรื่องเพศและการต่อต้านศาสนาและศีลธรรมในชีวิตประจำวัน
- ศึกษาการแสดงอัตลักษณ์ (Identity) ของ “กลุ่มวัยรุ่นผู้ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล”
- ศึกษาความแตกต่างในการแสดงออกถึงการต่อต้านเรื่องเพศและการต่อต้านศาสนาและศีลธรรมในชีวิตประจำวันของ “กลุ่มวัยรุ่นผู้ฟังเพลงสากลแนวเฮฟวีเมทัล” ที่ถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ทั้งสามกลุ่มว่ามีการแสดงออกที่แตกต่างกันอย่างไรบ้าง

การอภิปรายผล

หลังจากที่ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ แล้ว ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตการณ์มาสรุปร่วมกันและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยโดยอาศัยกรอบความคิดและทฤษฎีแนวคิดที่นำมาใช้ต่อไป

จํานักรหอสมุด